

Ibestad kommune

postmottak@ibestad.kommune.no

Deres ref.	Vår ref. 2024/71	Saksbehandler Øyvind Arntzen, 936 62 343	Dato 02.07.204
------------	---------------------	---	-------------------

Klage på Ibestad kommunestyres sak 51/24 om dispensasjon fra Kystzoneplanen – Lokalitet Skogtun

Nord Fiskarlag klager på Ibestad kommunes vedtak av 20.06.2024 i sak 51/24 hvor det gis dispensasjon fra Kystzoneplanen for etablering av akvakultur på lokalitet Skogtun i Ibestad kommune.

1. Sakens bakgrunn

Ibestad kommune vedtok den 30.01.2024 dispensasjon fra kystzoneplanen for etablering av akvakulturlokalitet på Skogtun i Ibestad kommune. Nord Fiskarlag klaget på vedtaket den 19.02.2024. Nord Fiskarlag anførte en rekke ugyldighetsgrunner, se *vedlegg 1*.

Nord Fiskarlag har pr. dags dato ikke mottatt svar på klagen.

Til vår store overraskelse får vi vite at Ibestad kommune har opphevet dispensasjonsvedtaket av 30.01.2024, lagt dispensasjonssøknaden ut på høring på egne nettsider med 4 ukers høringsfrist, og innvilget ny dispensasjon på samme lokalitet i kommunestyremøtet den 20.06.2024, se *vedlegg 2*.

Alt dette har skjedd uten at Nord Fiskarlag har fått svar på vår opprinnelige klage av 19.02.2024. Fiskeridirektoratet ble imidlertid gjort oppmerksom på høringen og frarådet innvilgelse av dispensasjon i sin høringsuttalelse datert 14.06.2024, se *vedlegg 3*.

Relevante fiskeriinteresser er allerede redegjort for i Nord Fiskarlags klage av 19.02.2024, som inntatt i *vedlegg 1*. Nord Fiskarlag reagerer sterkt på Ibestad kommunes fremgangsmåte i denne saken og vil forfølge saken opp mot relevante myndigheter.

2. Sakens rettslige side

Nord Fiskarlag anfører flere ugyldighetsgrunner. Disse gjennomgås tematisk nedenfor.

2.1 Vilkårene for å kunne gi dispensasjon etter plan- og bygningsloven § 19-2 er ikke oppfylt

2.1.1 Dispensasjonsvedtaket oppfyller ikke vilkårene i pbl. § 19-2 annet ledd første pkt.

Det følger av plan- og bygningsloven § 19-2 annet ledd første pkt. at «dispensasjon kan ikke gis» dersom «hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra» blir «vesentlig tilsidesatt». I gjeldende kommuneplan er området avsatt til «Fiske - VFI». Til arealbruksformålet er det tilknyttet følgende bestemmelse i planbestemmelsene pkt. 4.6:

«...

SOSI: 6300

Områdene er forbeholdt fiske. Andre aktiviteter kan skjefritt så lenge de ikke kommer i konflikt med planformålet.

...»

Bestemmelsen er klar i sin ordlyd. Hensynet bak bestemmelsen kan leses direkte ut av planbestemmelsens ordlyd. Området skal kunne brukes til fiske og fiske har prioritet. Tiltak som er i konflikt med fiskeriinteressene tillates ikke.

Det omsøkte akvakulturanlegget fortrenger fiskeriinteressene. Utøvelsen av fisket blir umuliggjort på en av de aller viktigste fiskeplassene for kveite. Samtidig risikeres det å ødelegge et gytefelt for kveite. Dette utgjør i seg selv en vesentlig tilsidesettelse av hensynene bak planbestemmelsen. Vilket i pbl. § 19-2 annet ledd første pkt. er etter dette ikke oppfylt og vedtaket er å anse som ugyldig.

Følgelig er det ikke nødvendig å drøfte hvorvidt det er interesseovervekt jf. plan- og bygningsloven § 19-2 annet ledd første pkt. For å belyse saken best mulig tilbyr Nord Fiskarlag sin vurdering av bestemmelsen, se nedenfor i pkt. 2.1.2.

2.1.2 Dispensasjonsvedtaket oppfyller ikke vilkårene i pbl. § 19-2 annet ledd første pkt.

Plan- og bygningsloven § 19-2 annet ledd første pkt. slår fast at «fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene». Bestemmelsen gir uttrykk for et krav om «klar interesseovervekt». Det hensyn som kystsonenplanen er satt til å ivareta er fiske. Fiskerivirksomheten vil ved dispensasjonsvedtaket bli fortrent av akvakulturanlegget. Den beste fiskeplassen for å fiske kveite går tapt. Fremtidens kveitebestand risikeres redusert eller ødelagt som følge av at anlegget planlegges etablert midt i gytefeltet. Etter dette finner Nord Fiskarlag det klart at det vilkåret om at «fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene» jf. plan- og bygningsloven § 19-2 annet ledd ikke er oppfylt. Det foreligger ingen «klar interesseovervekt» og vedtaket er ugyldig også etter denne bestemmelsen.

I tillegg til det ovennevnte foreligger det flere saksbehandlingsfeil som må anses å ha hatt betydning for vedtakets innhold jf. forvaltningsloven § 41.

2.2 Saksbehandlingsfeil

2.2.1 Saken er ikke godt nok utredet jf. forvaltningsloven § 17 og kommuneloven § 13-1 tredje ledd

Etter forvaltningsloven § 17 skal forvaltningsorganet påse at saken er *«så godt opplyst som mulig før vedtak treffes»*. Paragraf 13-1 tredje ledd i kommuneloven slår fast at kommunedirektøren skal *«påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet»*.

Nord Fiskarlag bidro til opplysning av sakens faktiske og rettslige side i vår klage av 19.02.2024. Klagen forble ubesvart. Ingen av de opplysninger vi har bidratt med er nevnt, drøftet eller vurdert i kommunestyrets nye dispensasjonsvedtak av 20.06.2024. Således har kommunestyret i dispensasjonsvedtaket av 20.06.2024 oversett vesentlige og saksrelevante opplysninger. Nord Fiskarlag anfører at overseelsen av tilgjengelige saksfakta medfører at kommunestyret ikke har påsett at saken er *«så godt opplyst som mulig»* før vedtaket ble fattet jf. forvaltningsloven § 17. Likeledes anføres det at kommunedirektøren ikke har påsett at *«saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet»* jf. kommuneloven § 13-1 tredje ledd.

Når klagegrunnene fra forrige klage ikke er nevnt, drøftet eller vurdert i kommunens behandling av saken, mener Nord Fiskarlag at feilen åpenbart har hatt betydning for sakens utfall jf. forvaltningsloven § 41.

2.2.2 Saken er ikke konsekvensutredet jf. plan- og bygningsloven §§ 4-2 og 11-13 annet ledd siste pkt. og forskrift om konsekvensutredninger §§ 10 jf. 8

Plan- og bygningsloven § 4-2 og § 11-13 annet ledd pålegger kommunen å konsekvensutrede tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn ved planarbeider på kommuneplannivå jf. plan- og bygningsloven kapittel 11. Ved rullering av planer på kommuneplannivå (slik som kystzoneplan og kommuneplanens arealdel) skal konsekvensene av alle nye arealendringer som medfører utbygging eller etablering av anlegg, konsekvensutredes. Det er ingen juridiske holdepunkter for å legge til grunn at kravene til konsekvensutredning jf. ovennevnte bestemmelser ikke gjelder ved behandling av dispensasjonssøknader fra kystzoneplan.

Forskrift om konsekvensutredning (FOR 2017-06-21-854) gjelder for planer og tiltak etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven – pbl.). Bestemmelsene i forskriften rydder all tvil av veien og slår fast at ved søknad om tillatelse til akvakultur skal det gjøres en vurdering av om tiltaket krever konsekvensutredning. Tiltakshaver skal selv allerede i søknaden vurdere om tiltaket *«kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn»*, jf. forskrift om konsekvensutredning § 10 første ledd. Kriteriene er listet opp i bestemmelsen. Det skal blant annet ses hen til tiltakets lokalisering og påvirkning på omgivelsene. I henhold til formuleringen *«kan få vesentlige*

virksomheter for miljø eller samfunn», er det tilstrekkelig at det eksisterer et potensiale for at tiltaket medfører vesentlige konsekvenser for miljø eller samfunn. For å bedømme om et tiltak potensielt kan ha slike konsekvenser, kreves det en konkret vurdering basert på de kriteriene som er fastsatt i bestemmelsen.

Sammen med søknaden om dispensasjonen har søker vedlagt en egenvurdering av hvorvidt tiltaket krever konsekvensutredning, se *vedlegg 4*.

I sammendraget til egenvurderingen uttales følgende, se s 2:

«Tiltaket vurderes til å være i mulig konflikt med fiskeriinteresser i områder, men ellers vurderes tiltaket som ikke i konflikt med annen aktivitet.»

I konklusjonen på s. 26 står det om fiskeri at:

«det er registrert område for fiske med aktive og passive redskaper rundt tiltaket. Det er rekefelt med aktive redskaper i området.»

Om gytefelt og oppvekst- og beiteområde står det følgende på samme side (s. 26):

«Tiltaket ligger like i nærheten av lokalt viktige gytefelt og oppvekst- og beiteområde.»

Til tross for det ovennevnte konkluderes det uten videre drøftelse med at (se s. 26 siste avsnitt siste pkt.):

«tiltaket vurderes slik at det ikke er behov for konsekvensutredning iht. til § 10 i forskrift om konsekvensutredninger (FOR-2017-06-21-854).»

Nord Fiskarlag merker seg at egenvurderingen i all hovedsak konsentrerer seg om forhold *over vann*, i tillegg til *forhold ved selve vannforekomsten*.

Nord Fiskarlags syn på hvorvidt det er behov for konsekvensutredning av lokalitetens reelle arealbeslag og konsekvenser for utøvelsen av fiskeriene i området

Omsøkte lokalitets reelle arealbeslag er ikke beregnet eller synliggjort i søknaden. Konsekvensene for utøvelsen av fiskeri i området nevnes så vidt, men er ikke synliggjort eller vurdert. Hvis fiskerne mister tilgang til et svært viktig rekefelt og/eller fiskeplasser for fiske av kveite og torsk, vil dette ha reell og merkbar betydning for fiskernes økonomi. Nord Fiskarlag konkluderer følgelig med at vilkåret *«kan få vesentlige virkninger etter § 10»* jf. forskrift om konsekvensutredninger § 8 er oppfylt og at det foreligger krav om konsekvensutredning av lokalitetens reelle arealbeslag og konsekvensene arealbeslaget medfører for utøvelse av fiskeri i området.

Konsekvensutredning av lokalitetens miljøpåvirkning

Påregnelige miljøkonsekvenser ved bruk av lusemidler på nærliggende rekefelt er ikke vurdert. Det er heller ikke konsekvensutredning hvilken effekt den totale mengde akvakultur i området kan få på naturmangfoldet ved en økning av biomassen i området.

I lys av den usikkerhet som knytter seg til lokalitetens miljømessige påvirkning på det marine liv, naturmangfold, økosystemer og fiske- og rekebestander, finner Nord Fiskarlag

det sannsynliggjort at etablering av akvakultur på omsøkte lokalitet kan påføre naturmangfoldet, økosystemene og fiskebestandene i området negativ miljøpåvirkning av vesentlig betydning. For eksempel fremstår det sannsynlig at økt utslipp av forspill og fekalier kan få negative konsekvenser for lokale fiskebestanders kvalitet og gytesuksess. Dersom kveite, torsk, sei, reker, rekeyngel, eller andre organismer lenger ned i verdikjeden får forringet kvalitet, skades, smittes eller dør i området vil det få vesentlige negative konsekvenser for fiskeriene i området. Mest praktisk er redusert fangst av fiskearter som fiskes i området som igjen medfører lavere omsetning og dertil lavere ringvirkninger til samfunnet. Nord Fiskarlag konkluderer følgelig, også på dette punkt, med at vilkåret «*kan få vesentlige virkninger etter § 10*» jf. forskrift om konsekvensutredninger § 8 er oppfylt og at det foreligger krav om konsekvensutredning.

Oppsummering:

Nord Fiskarlag anfører at all lokalitetsklarering av akvakulturlokaliteter på kommuneplannivå krever konsekvensutredning. Videre, at dette også gjelder i saker om lokalitetsklarering av akvakulturanlegg gjennom dispensasjon fra kystsonenplan/kommuneplanens arealdel.

Da det ikke er innhentet konsekvensutredning er en vesentlig del av utredningsplikten misligholdt. Følgelig er det også på dette punkt gjort saksbehandlingsfeil som har fått virkning på sakens utfall jf. forvaltningsloven § 41.

2.2.3 Saken er ikke tilstrekkelig godt begrunnet jf. forvaltningsloven §§ 24 og 25

Kommunestyrets begrunnelse er meget kort og viser ikke til hvilke regler vedtaket er fattet ut fra:

«...

Begrunnelse:

Lokalitetsetableringen innebærer farer, andre hensyn, og innskrenkninger for utøvelse av de andre interessene i området innenfor et helt konkret og avgrenset areal. Både fiske- og ferdselsinteresser kan utøves i området rundt. Planen det dispenseres fra blir derfor ikke vesentlig tilsidesatt. Risikoer og ulemper vurderes til å være svært begrenset, og fordelene ved å sikre arbeidsplasser og lokal verdiskapning i kommunen vurderes til å være større enn disse risikoene og ulempene.

...»

Begrunnelsen viser kun en konklusjon og viser ikke hvordan man har kommet frem til konklusjonen. Begrunnelsen vitner om at kommunestyret ikke har fått seg forelagt de relevante faktiske opplysninger og rettslige betraktninger som saken krever for å kunne anses å være tilstrekkelig opplyst/forsvarlig utredet jf. pkt. 2.2.1 ovenfor. Vi merker oss også at det ikke henvises til hvilke regler vedtaket bygger på.

Vilkårene etter forvaltningsloven §§ 24 og 25 er etter dette ikke oppfylt. Etter forholdene er også dette en feil som kan ha fått virkning på sakens utfall jf. forvaltningsloven § 41.

2.2.4 Ibestad kommune har ved behandlingen av saken opptrådt i strid med forvaltningsloven § 11a og plikten til å opptre i samsvar med god forvaltningsskikk

Det kan uten videre drøftelse legges til grunn at en praksis hvor klager ikke besvares, drøftes eller vurderes, er i strid med det ulovfestede prinsippet om god forvaltningsskikk. Når kommunen i tillegg til det ovennevnte har fortsatt å behandle saken opp mot offentlige myndigheter, men ikke opp mot Nord Fiskarlag, med oppheving av vedtak, ny søknad, ny høring og ny politisk behandling, uten at Nord Fiskarlag blir tilskrevet, fremstår det hele i et kritikkverdig lys.

Her skal kort vises til forvaltningsloven § 11 a, hvor det heter at forvaltningsorganet skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold.

I lys av det ovennevnte finner Nord Fiskarlag grunn til å anføre at Ibestad kommune ved ikke å besvare klagen, eller drøfte og vurdere klagegrunnene i forbindelse med den nye dispensasjonssøknaden, har opptrådt i direkte strid med forvaltningsloven § 11a. Likeledes er det åpenbart at prinsippet om god forvaltningsskikk ikke er etterlevd.

Som tidligere anført mener Nord Fiskarlag at vesentlige deler av sakens faktiske og rettslige grunnlag er oversett i saksbehandlingen. Dette gjelder også for de regler som er nevnt i dette avsnitt. Nord Fiskarlag anfører følgelig at brudd på plikten til å behandle saken uten ugrunnet opphold jf. forvaltningsloven § 11a og den ulovfestede plikten til å handle i tråd med god forvaltningsskikk, utgjør saksbehandlingsfeil som har hatt betydning for sakens utfall jf. forvaltningsloven § 41.

2.2.5 Søknaden er ikke vurdert opp mot bestemmelsene i naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Vi kan ikke se at det er gjort noen vurdering av tiltakets effekt på miljøet etter naturmangfoldloven §§ 8-12 jf. § 7 og anfører at unnlatelsen av å gjennomføre slike vurderinger ved behandling av dispensasjonssøknaden utgjør saksbehandlingsfeil. Etter Nord Fiskarlags vurdering er dette å anse som en feil ved de overveielser som påligger kommunen å utføre ved behandling av slike saker. Etter forholdene er også dette feil som har fått betydning for sakens utfall jf. forvaltningsloven § 41.

3. Avsluttende merknader

Nord Fiskarlag forventer å motta et svar fra Ibestad kommune på denne klagen og vil forfølge saken opp mot offentlige myndigheter så langt det er nødvendig.

Beste hilsen
Nord Fiskarlag

Hanne Fagertun

Daglig leder

Øyvind Arntzen
Seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskrevet signatur.

Vedlegg:

1. Nord Fiskarlags klage av 19.02.2024
2. Protokoll fra behandling av saken i lbestad kommunestyre, datert 20.06.2024
3. Uttalelse fra Fiskeridirektoratet hvor det frarådes å gi dispensasjon, datert 14.06.2024
4. Søkers egenvurdering av behovet for konsekvensutredning

Kopi til:

Fiskeridirektoratet

Troms Fylkeskommune

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Kystverket

Mattilsynet